

**Δείγματα ερωτήσεων εξεταστικού δοκιμίου για Παγκύπριες Εξετάσεις
2006-2007 (για το/τη μαθητή/τρια)**

- Οι πιο κάτω δειγματικές ερωτήσεις αφορούν το **Μέρος Α΄** του εξεταστικού δοκιμίου σύμφωνα με την εγκύκλιο αρ. 7.3.07.4, 22 Οκτωβρίου 2004.
(βλ. Δομή εξεταστικού δοκιμίου)

α. Περίληψη κειμένου

Ερώτηση:

- Να παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας το περιεχόμενο του αποσπάσματος/κειμένου αποδίδοντάς το περιληπτικά με **X** λέξεις ή
- Να γράψετε περίληψη του κειμένου σε **X** λέξεις.

β.ι Κατανόηση κειμένου

Η ερώτηση του μέρους αυτού απαιτεί εντοπισμό και σχολιασμό των προβλημάτων, των επιχειρημάτων και των ιδεών που περιέχονται στο κείμενο ή απορρέουν απ' αυτό.

Κείμενο:

Το πρόβλημα είναι ότι η αναστροφή αυτή προϋποθέτει τολμηρές αποφάσεις, παγκόσμια συνεργασία και ατομική υπευθυνότητα. Ακόμη περισσότερο, προϋποθέτει αλλαγή νοοτροπίας και αξιών. «Χρειάζεται να καταλάβουμε» γράφει ο Α. Βεργανελάκης «ότι η ανθρωπότητα μπήκε σε μια εντελώς νέα εποχή, για την οποία το παρελθόν δεν μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα. Τα τελευταία σαράντα χρόνια ο άνθρωπος άρχισε να αλληλεπιδρά με τη φύση με καινούργια μέσα και τρόπους. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων είναι ένα συλλογικό έργο, που επιβάλλεται να γίνεται σε τοπική, εθνική και διεθνή κλίμακα».

Και εδώ έγκειται η δυσκολία. Διότι ο χάρτης του πλανήτη αποκαλύπτει μια τεράστια ποικιλία κρατών και εθνοτήτων, ένα ευρύτατο φάσμα πολιτικών συστημάτων, βιοτικού επιπέδου και βαθμού παιδείας. Το περιβάλλον της Γης αλλού θίγεται από ισχυρά συμφέροντα, κάποιες φορές από γνήσια ανάγκη και κάποτε από άγνοια ή αναισθησία. Ενώ δε τα βιομηχανικά κράτη χρεώνονται από βουλιμία ενεργειακή και διεκδικούν την μερίδα του λέοντος σε κάθε μορφής ρύπανση, τα λεγόμενα «υπό ανάπτυξιν» κράτη σύρονται ή επιθυμούν την ίδια ταυτότητα προόδου. Το δε «σύνδρομο των συνόρων» είναι πάντοτε μια γραμμή ψυχολογικής αυτοάμυνας για τον άνθρωπο. Έξω από τη δική του περιοχή ή ιδιοκτησία, η καταστροφή δεν τον αφορά. Αυταπάτη βαθύτατη, αφού ένα πυρηνικό ατύχημα ή η ρύπανση των υδάτων δύσκολα αναγνωρίζουν εθνικά και ατομικά σύνορα.

Γιώργος Γραμματικάκης, *Η κόμη της Βερενίκης*, ΘΚ σσ. 331-332

Ερώτηση:

- Γιατί, σύμφωνα με το συγγραφέα, η τεράστια ποικιλία κρατών και εθνοτήτων προκαλεί δυσκολία στην αντιμετώπιση των οικολογικών προβλημάτων του πλανήτη;
- ή
- «*το περιβάλλον ... αναισθησία*». Να αναλύσετε την άποψη του συγγραφέα και να εισηγηθείτε δύο τρόπους με τους οποίους νομίζετε ότι μπορεί η ανθρωπότητα να λύσει το πιο πάνω πρόβλημα.
- ή
- Τι εννοεί ο συγγραφέας με τη φράση «*σύνδρομο των συνόρων*». Να ενισχύσετε την απάντησή σας με δυο παραδείγματα από την πραγματικότητα.

β.ii Οργάνωση του λόγου

- **Δομή παραγράφου και ανάπτυξη παραγράφου**

Κείμενο:

Το πρόβλημα είναι ότι η αναστροφή αυτή προϋποθέτει τολμηρές αποφάσεις, παγκόσμια συνεργασία και ατομική υπευθυνότητα. Ακόμη περισσότερο, προϋποθέτει αλλαγή νοοτροπίας και αξιών. «Χρειάζεται να καταλάβουμε» γράφει ο Α. Βεργανελάκης «ότι η ανθρωπότητα μπήκε σε μια εντελώς νέα εποχή, για την οποία το παρελθόν δεν μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα. Τα τελευταία σαράντα χρόνια ο άνθρωπος άρχισε να αλληλεπιδρά με τη φύση με καινούργια μέσα και τρόπους. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων είναι ένα συλλογικό έργο, που επιβάλλεται να γίνεται σε τοπική, εθνική και διεθνή κλίμακα».

Και εδώ έγκειται η δυσκολία. Διότι ο χάρτης του πλανήτη αποκαλύπτει μια τεράστια ποικιλία κρατών και εθνοτήτων, ένα ευρύτατο φάσμα πολιτικών συστημάτων, βιοτικού επιπέδου και βαθμού παιδείας. Το περιβάλλον της Γης αλλού θίγεται από ισχυρά συμφέροντα, κάποιες φορές από γνήσια ανάγκη και κάποτε από άγνοια ή αναισθησία. Ενώ δε τα βιομηχανικά κράτη χρεώνονται από βουλιμία ενεργειακή και διεκδικούν την μερίδα του λέοντα σε κάθε μορφής ρύπανση, τα λεγόμενα «υπό ανάπτυξιν» κράτη σύρονται ή επιθυμούν την ίδια ταυτότητα προόδου. Το δε «σύνδρομο των συνόρων» είναι πάντοτε μια γραμμή ψυχολογικής αυτοάμυνας για τον άνθρωπο. Έξω από τη δική του περιοχή ή ιδιοκτησία, η καταστροφή δεν τον αφορά. Αυταπάτη βαθύτατη, αφού ένα πυρηνικό ατύχημα ή η ρύπανση των υδάτων δύσκολα αναγνωρίζουν εθνικά και ατομικά σύνορα.

Γιώργος Γραμματικάκης, *Η κόμη της Βερενίκης*, ΘΚ σσ. 331-332

Ερώτηση:

- α) Ποια είναι τα δομικά μέρη/στοιχεία της πρώτης παραγράφου;
- β) Η δεύτερη παράγραφος αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων. Να

εντοπίσετε δύο από αυτές και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

- **Δομή – συνοχή κειμένου**

1^η ΑΣΚΗΣΗ

Κείμενο:

- 1 *Γιατί, αλήθεια, οι άνθρωποι ποθούν την πολιτική εξουσία και γιατί - όταν την αποκτούν - δυσκολεύονται τόσο πολύ να την εγκαταλείψουν;*

- 2 *Κατά πρώτο λόγο, οι άνθρωποι ωθούνται προς την πολιτική από τα οράματά τους για μια καλύτερη κοινωνική διάταξη, από την πίστη τους σε ορισμένα, καλώς ή κακώς εννοούμενα, ιδανικά και αξίες και από την ανάγκη, ή την ακατάσχετη ορμή, να αγωνιστούν γι' αυτά και να τα κάνουν πραγματικότητα.*

- 3 *Κατά δεύτερο λόγο, τους οδηγεί πιθανώς μια φυσιολογική σε κάθε άνθρωπο επιθυμία για επιβεβαίωση του εαυτού του. Μπορεί κανείς να φανταστεί ελκυστικότερο τρόπο να επισφραγίσει την ύπαρξή του και να βεβαιωθεί για την αξία της από τον τρόπο που μας προσφέρει η εξουσία;...*

- 4 *Στην τρίτη κατηγορία λόγων, που κάνουν ίσως πολλούς ανθρώπους να ποθούν την εξουσία και να είναι τόσο απρόθυμοι να την εγκαταλείψουν, ανήκουν τα ποικίλα προνόμια τα οποία αναγκαστικά συνοδεύουν τη ζωή ενός πολιτικού, ακόμη και στα δημοκρατικότερα καθεστώτα.*

- 5 *Αυτοί οι τρεις λόγοι περιπλέκονται πάντοτε μεταξύ τους με τον πιο πολύπλοκο τρόπο και πολλές φορές είναι σχεδόν αδύνατον να καθορίσουμε ποιος από τους τρεις υπερισχύει. Σχεδόν πάντα πίσω από τους λόγους της πρώτης κατηγορίας κρύβονται οι λόγοι των άλλων δυο. Εγώ τουλάχιστον δεν γνωρίζω πολιτικό που να καταδέχεται να ομολογήσει στον κόσμο, ή έστω και στον εαυτό του, ότι επιδιώκει ένα αξίωμα μόνο και μόνο για να δώσει στον εαυτό του την επισφράγιση της σημασίας και της αξίας του ατόμου του ή - ακόμη χειρότερα - ότι το μόνο που επιθυμεί είναι να μπορέσει να γευτεί τα προνόμια που του προσφέρει η εξουσία. Αντίθετα, όλοι επαναλαμβάνουμε, ξανά και ξανά, ότι εκείνο που επιδιώκουμε δεν είναι η εξουσία καθεαυτή παρά μόνον ορισμένες γενικότερες αξίες και ότι η ευθύνη απέναντι στο σύνολο είναι το μοναδικό πρόσταγμα που μας κάνει να επωμιστούμε το βαρύ φορτίο του αξιώματός μας εν ονόματι των αξιών που υπερασπιζόμαστε...*

Βάτσλαβ Χάβελ, *Ο πειρασμός της εξουσίας*, ΘΚ σ. 416

Ερώτηση:

Να εξηγήσετε πώς συνδέονται μεταξύ τους οι παράγραφοι του αποσπάσματος από μορφική και νοηματική άποψη.

2^η ΑΣΚΗΣΗ

Κείμενο:

- 1 *Εμείς οι ίδιοι, λοιπόν, χωρίς να το θέλουμε φυσικά, αρχίζουμε να μοιάζουμε, πολλές φορές επικίνδυνα, με αυτούς ακριβώς τους κατακριτέους προκατόχους μας. Το γεγονός μάς ενοχλεί, μάς εξοργίζει, διαπιστώνουμε όμως ότι δεν ξέρουμε πώς - ή απλά δεν είμαστε σε θέση - να αντισταθούμε.*
- 2 *Τι συμβαίνει, λοιπόν; Πηγαίνω σε επιλεγμένο γιατρό, δεν είμαι αναγκασμένος να οδηγώ το αυτοκίνητό μου και ο οδηγός δεν είναι αναγκασμένος να κινείται με βήμα σημειωτόν και έξαλλος μέσα στο κέντρο της Πράγας. Δεν αναγκάζομαι να μαγειρεύω, ούτε να τρέχω να προμηθευόμαι τρόφιμα. Ακόμη και το τηλέφωνο το παίρνουν άλλοι, όταν θέλω να μιλήσω με κάποιον.*
- 3 *Δηλαδή, βρέθηκα σ' έναν κόσμο προνομίων, εξαιρέσεων, ευνοιών, σ' έναν κόσμο όπου οι ευνοούμενοι σε λίγο δεν θα θυμούνται πια πόσο κοστίζει το εισιτήριο του τραμ ή το βούτυρο, πώς ψήνεται ο καφές, πώς οδηγούν αυτοκίνητο ή πώς τηλεφωνούν. Βρίσκομαι λοιπόν στο κατώφλι εκείνου ακριβώς του κόσμου της αφρόκρεμας που όλη μου τη ζωή επέκρινα.*
- 4 *Και το χειρότερο, όλα τούτα έχουν την αλεξίσφαιρη λογική τους. Θα ήμουν γελοίος και αξιοκαταφρόνητος αν έχανα σημαντικότητες για τα συμφέροντα της χώρας μου διαπραγματεύσεις αναλώνοντας τον προεδρικό μου χρόνο στον προθάλαμο του οδοντιάτρου, σε ουρές στο κρεοπωλείο, σε απεγνωσμένες προσπάθειες να νικήσω το σκουριασμένο τηλεφωνικό δίκτυο της Πράγας ή να σταματήσω ένα ταξί χωρίς να είμαι ο τύπος που δείχνει ότι έρχεται από τη Δύση, άρα είμαι γεμάτος δολάρια.*

Βάτσλαβ Χάβελ, *Ο πειρασμός της εξουσίας*, ΘΚ σ. 417

Ερώτηση:

Να εξηγήσετε πώς συνδέονται μεταξύ τους οι παράγραφοι του αποσπάσματος.

- Συλλογιστική παραγράφου:

Κείμενο:

Είναι αλήθεια ότι, την τελευταία ιδίως δεκαετία, κάποια αναμφισβήτητη πρόοδος έχει συντελεσθεί. Μεμονωμένα έθνη ή σε συνεργασία μεταξύ τους έχουν νομοθετήσει συγκεκριμένα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ σε διεθνές επίπεδο το πρόβλημα τίθεται με αυξανόμενη έμφαση. Τα καταγιστικά πολιτικά γεγονότα που προσήγγισαν άλλωστε τις μέχρι εχθές εχθρικές υπερδυνάμεις, ίσως ανοίξουν το δρόμο για σταδιακή μείωση των εξοπλισμών και ματαίωση των σχεδίων για την παραγωγή νέων- και τερατωδών – όπλων. Ταυτόχρονα, υπάρχει μια θεαματική αύξηση της ευαισθησίας των ίδιων των κατοίκων της Γης: Οικολογικά κινήματα

δραστηριοποιούνται ή πολιτεύονται σε πολλές χώρες, οι διαμαρτυρίες παίρνουν συχνά τη μορφή συγκρούσεων με την αναπτυξιακή νοοτροπία, ενώ τα μέσα ενημερώσεως αφιερώνουν μεγάλο μέρος στην πληροφόρηση και επισήμανση των κινδύνων. Όσο και αν πίσω από το οικολογικό αυτό ενδιαφέρον αναγνωρίζει κανείς συχνά αφέλειες, κίνητρα ιδιοτελή ή και στοιχεία υστερίας, δεν παύει στο σύνολό του να συνιστά ένα βήμα σημαντικό, και βήμα προς την ορθή κατεύθυνση.

Γιώργος Γραμματικάκης, *Η κόμη της Βερενίκης*, ΘΚ σελ. 332 §3

Ερώτηση:

Συλλογισμός:

- Τα τελευταία χρόνια υπάρχει αναμφισβήτητη πρόοδος, γιατί έχουν παρθεί μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος.
 - Τα νομοθετικά μέτρα που πήραν διάφορα έθνη συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος.
 - Άρα, τα νομοθετικά μέτρα που πήραν διάφορα έθνη αποτελούν ένα βήμα προς την ορθή κατεύθυνση (πρόοδο).
- α) Ποια είναι η συλλογιστική πορεία (παραγωγική ή επαγωγική) του παραπάνω συλλογισμού; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
- β) Να αξιολογήσετε τον παραπάνω συλλογισμό ως προς την εγκυρότητα, την αλήθεια και την ορθότητά του. Να θεωρήσετε ότι οι προκειμένες ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

• Πλαγιότιτλοι

Κείμενο:

Και εδώ έγκειται η δυσκολία. Διότι ο χάρτης του πλανήτη αποκαλύπτει μια τεράστια ποικιλία κρατών και εθνοτήτων, ένα ευρύτατο φάσμα πολιτικών συστημάτων, βιοτικού επιπέδου και βαθμού παιδείας. Το περιβάλλον της Γης αλλού θίγεται από ισχυρά συμφέροντα, κάποιες φορές από γνήσια ανάγκη και κάποτε από άγνοια ή αναισθησία. Ενώ δε τα βιομηχανικά κράτη χρεώνονται από βουλιμία ενεργειακή και διεκδικούν την μερίδα του λέοντος σε κάθε μορφής ρύπανση, τα λεγόμενα «υπό ανάπτυξιν» κράτη σύρονται ή επιθυμούν την ίδια ταυτότητα προόδου. Το δε «σύνδρομο των συνόρων» είναι πάντοτε μια γραμμή ψυχολογικής αυτοάμυνας για τον άνθρωπο. Έξω από τη δική του περιοχή ή ιδιοκτησία, η καταστροφή δεν τον αφορά. Αυταπάτη βαθύτατη, αφού ένα πυρηνικό ατύχημα ή η ρύπανση των υδάτων δύσκολα αναγνωρίζουν εθνικά και ατομικά σύνορα.

Είναι αλήθεια ότι, την τελευταία ιδίως δεκαετία, κάποια αναμφισβήτητη πρόοδος έχει συντελεσθεί. Μεμονωμένα έθνη ή σε συνεργασία μεταξύ τους έχουν νομοθετήσει

συγκεκριμένα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ σε διεθνές επίπεδο το πρόβλημα τίθεται με αυξανόμενη έμφαση. Τα καταγιστικά πολιτικά γεγονότα, που προσήγγισαν άλλωστε τις μέχρι εχθές εχθρικές υπερδυνάμεις, ίσως ανοίξουν το δρόμο για σταδιακή μείωση των εξοπλισμών και ματαίωση των σχεδίων για την παραγωγή νέων - και τερατωδών - όπλων. Ταυτόχρονα, υπάρχει μια θεαματική αύξηση της ευαισθησίας των ίδιων των κατοίκων της Γης: Οικολογικά κινήματα δραστηριοποιούνται ή πολιτεύονται σε πολλές χώρες, οι διαμαρτυρίες παίρνουν συχνά την μορφή συγκρούσεων με την αναπτυξιακή νοοτροπία, ενώ τα μέσα ενημέρωσης αφιερώνουν μεγάλο μέρος στην πληροφόρηση και επισήμανση των κινδύνων. Όσο και αν πίσω από το οικολογικό αυτό ενδιαφέρον αναγνωρίζει κανείς συχνά αφέλειες, κίνητρα ιδιοτελή ή και στοιχεία υστερίας, δεν παύει στο σύνολό του να συνιστά ένα βήμα σημαντικό, και βήμα προς την ορθή κατεύθυνση.

Γ. Γραμματικάκης, *Η δοκιμασία ενός πολιτισμού*, ΘΚ σ. 332 §§2,3

Ερώτηση:

Να δώσετε πλαγιότιτλους στις παραγράφους.

- **Αναγνώριση βασικών χαρακτηριστικών κειμενικού είδους**

Ενδεικτική ερώτηση:

Το κείμενο που διαβάσατε είναι άρθρο / δοκίμιο / επιστολή / ομιλία (ανάλογα με το κείμενο που δίνεται για εξέταση). Να δώσετε **X** χαρακτηριστικά στοιχεία από το κείμενο που να αποδεικνύουν ότι το κείμενο είναι άρθρο / δοκίμιο / επιστολή / ομιλία.

β. iii Ύφος – επίπεδο λόγου

- **Στίξη**

1^η ΑΣΚΗΣΗ

Κείμενο:

Αρχικώς τίθεται το ερώτημα: γιατί «να αντιγράφονται» άνθρωποι; Ζευγάρια που δεν μπορούν να κάνουν παιδιά θα μπορούσαν να επιλέξουν να αποκτήσουν παιδί αντίγραφο ενός από τους δύο συζύγους αντί να δεχθούν τη παρείσφρηση γονιδίων από δότη. Η γυναίκα μου και εγώ έχουμε δύο δικά μας παιδιά και ένα υιοθετημένο, αλλά θα επιθυμούσα να διερευνήσω τι θα μπορούσε να συμβεί στο γάμο μου εάν μπορούσε να παραχθεί ένα αντίγραφο μου για την αντιμετώπιση ενδεχόμενης έλλειψης γονιμότητας. Η γυναίκα μου και εγώ πρωτοσυναντηθήκαμε στο γυμνάσιο. Πώς θα αισθανόταν απέναντι σε ένα αντίγραφο του νεαρού άνδρα, τον οποίο ερωτεύτηκε; Πώς θα μπορούσε ο καθένας μας να ζήσει με τον εαυτό του (αντίγραφο μας) ως μέλος της οικογένειας; Ασφαλώς, ο κλώνος μεγαλύτερης ηλικίας - εγώ σ' αυτή την περίπτωση - θα πίστευα ότι γνωρίζω (καλύτερα) πώς θα έπρεπε να συμπεριφέρεται το αντίγραφο μου και θα ήταν πιθανότερο να επιβάλω τις προσδοκίες μου σ' αυτό σε σύγκριση προς το

μέσο πατέρα στο παιδί του. Πάνω απ' όλα πώς ένας έφηβος θα αντιμετώπιζε εμένα, έναν μεγάλης ηλικίας άνδρα με φαλάκρα, στον οποίο θα έβλεπε το φυσικό του μέλλον;

Ίαν Γουίλιαμ, *Η ψευδής κληρονομιά της Ντόλη*, ΘΚ σ.354 §4

Ερώτηση:

Ποιο ρόλο παίζουν τα σημεία στίξης του κειμένου (διπλή τελεία, ερωτηματικό, εισαγωγικά, παρένθεση, διπλή παύλα) στη διαμόρφωση του συγκεκριμένου επιπέδου λόγου του συγγραφέα;

2^η ΑΣΚΗΣΗ

Κείμενο:

Ένας ξένος συγγραφέας έχει κάνει την παρατήρηση ότι, αν ο Δάσκαλος δεν πλουτίζει ούτε ανακαινίζει τα επιστημονικά του εφόδια και τις επαγγελματικές του δεξιότητες, είναι γιατί έχει να κάνει πάντοτε με παιδιά, ανώριμους δηλαδή και με περιορισμένη ικανότητα ανθρώπους, που εύκολα δεσπάζει στον κύκλο τους. Επομένως, του λείπει ο «ανταγωνισμός» με ομοίους του, που είναι πάντοτε έτοιμοι και πολλές φορές ικανοί να του αμφισβητήσουν την υπεροχή, όπως συμβαίνει στα άλλα επαγγέλματα. Δεν χρειάζεται να «πολεμήσει» σκληρά και προς σκληρούς αντιπάλους, σαν τους βιοπαλαιστές· μέσα στην τάξη είναι «ο ένας», «ο παντογνώστης», «ο φωτισμένος». Ποια δύναμη και ποια σοφία μπορούν ν' αντιπαρατάξουν στο «πνεύμα» του οι μικροί μαθητές; Και για τούτο επαναπαύεται στα λιγοστά πνευματικά του κεφάλαια.

Ε.Π. Παπανούτσος, *Η Παιδεία το μεγάλο μας πρόβλημα*, Αθήνα 1976, Διασκευή

Ερώτηση:

Τι πετυχαίνει ο συγγραφέας με τη χρήση των εισαγωγικών και του ερωτηματικού;

• Τρόποι πειθούς

1^η ΑΣΚΗΣΗ

Κείμενο:

Το συμπέρασμα έχει λοιπόν μια δραματική διάσταση. Για να απαλλαγεί η Γη από τους εφιάλτες της, χρειάζεται ίσως κάτι ριζικότερο από τις βραδύτατες κινήσεις σε τοπικό ή παγκόσμιο επίπεδο. Η περιβαλλοντική κρίση είναι, σε πρωτογενές επίπεδο, κρίση του σύγχρονου πολιτισμού και των αξιών του. Αυτό που χρειάζεται, συνεπώς, είναι να αμφισβητηθεί η ίδια η έννοια της προόδου και η μονομέρεια της πρακτικής της. Διότι η πρόοδος, μέχρι τώρα, περίπου ταυτίζεται με τα τεχνολογικά αγαθά και τη βελτίωση των οικονομικών παραμέτρων.

Γιώργος Γραμματικάκης, *Η κόμη της Βερενίκης*, ΘΚ σ.333 §2

Ερώτηση:

Ποιους τρόπους και ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί ο δοκιμογράφος; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένα αποσπάσματα από το κείμενο.

2^η ΑΣΚΗΣΗ

Κείμενο:

Ρύπανση, φυτοφάρμακα, σκουπίδια, λύματα του πολιτισμού μας,, φωτιές, επεμβάσεις,, παραγωγικές δραστηριότητα, ξοδεύουν το κεφάλαιο της φύσης. Απογυμνώνουν το περιβάλλον, αφαιρούν συνεχώς, περιορίζουν εν τέλει τη ζωή μας. Την ασχημαίνουν, την κάνουν ολοένα και πιο γκρίζα, περισσότερο θολή. Αφαιρούν το χρώμα, το φως, τη ζεστασιά, τη χαρά, καθιστούν τη ζωή ψυχρή και ανάποδη. Και ο άνθρωπος χάνει συνεχώς, κλείνεται ολοένα και περισσότερο, αυτοπεριορίζεται για να κλειστεί τέλος στο μυστικοπαθή και σκοτεινό εσωτερικό του κόσμου, που τον ταράζει, τον μεταβάλλει, τον μετατρέπει σε ψυχολογικό ράκος.

Αντώνης Καρακούσης, *Από τον Ημερήσιο τύπο*, ΘΚ σ. 330 §2.

Ερώτηση:

Ένας τρόπος πειθούς που χρησιμοποιείται είναι και η επίκληση στο συναίσθημα.

- α) Ποιος ο σκοπός του συγγραφέα;
- β) Να αναφέρετε δύο τουλάχιστον μέσα με τα οποία επιτυγχάνεται η συγκεκριμένη επίκληση;

3^η ΑΣΚΗΣΗ

Κείμενο:

Ένας ξένος συγγραφέας έχει κάνει τη παρατήρηση ότι αν ο Δάσκαλος δεν πλουτίζει ούτε ανακαινίζει τα επιστημονικά του εφόδια και τις επαγγελματικές του δεξιότητες, είναι γιατί έχει να κάνει πάντοτε με παιδιά, ανώριμους δηλαδή και με περιορισμένη ικανότητα ανθρώπους, που εύκολα δεσπάζει στον κύκλο τους. Επομένως, του λείπει ο «ανταγωνισμός» με ομοίους του, που είναι πάντοτε έτοιμοι και πολλές φορές ικανοί να του αμφισβητήσουν την υπεροχή, όπως συμβαίνει στα άλλα επαγγέλματα. Δεν χρειάζεται να «πολεμήσει» σκληρά και προς σκληρούς αντιπάλους, σαν τους βιοπαλαιστές· μέσα στην τάξη είναι «ο ένας», «ο παντογνώστης», «ο φωτισμένος». Ποια δύναμη και ποια σοφία μπορούν ν' αντιπαρατάξουν στο «πνεύμα» του οι μικροί μαθητές; Και για τούτο επαναπαύεται στα λιγοστά πνευματικά του κεφάλαια.

Ε.Π. Παπανούτσος, *Η Παιδεία το μεγάλο μας πρόβλημα*, Αθήνα 1976, Διασκευή

Ερώτηση:

Ποιους τρόπους και ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί ο δοκιμογράφος; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένα παραδείγματα.